

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi A. G.

o wznowienie postępowania

zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Apelacyjnego

z dnia 21 lutego 2013 r.,

w sprawie z wniosku O. G.

przy uczestnictwie A. G. i Prokuratora Prokuratury Okręgowej w G.

o ubezwłasnowolnienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 lipca 2014 r.,

zażalenia A. G. na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 3 kwietnia 2014 r.

1) oddała zażalenie,

**2) przyznaje tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej w postępowaniu zażaleniowym z urzędu
na rzecz adw. K. O. kwotę 124, 20 (sto
dwadzieścia cztery złote i 20 groszy) oraz na rzecz adw.
P. M. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, w obu
wypadkach powiększoną o należną stawkę podatku**

od towarów i usług i nakazuje wypłacić te kwoty ze Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego).

UZASADNIENIE

Uczestnik A. G. oparł skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 21 lutego 2013 r. na postawach uregulowanych w art. 401 pkt 2 k.p.c. oraz art. 403 § 2 k.p.c., podnosząc, że został pozbawiony możliwości działania. W okresie od 20 stycznia 2013 r. do 15 marca 2013 r. przebywał bowiem na przymusowym leczeniu w szpitalu psychiatrycznym w C., a w dniu 21 lutego 2013 r. odbyła się pod jego nieobecność rozprawa i wydane zostało przez Sąd Apelacyjny postanowienie o oddaleniu jego apelacji. Podnosił ponadto, że nie był należycie reprezentowany przez pełnomocnika wyznaczonego z urzędu, który jego zdaniem nierzetelnie wypełniał swoje obowiązki, co nie doprowadziło do ponownego wyznaczenia biegłego psychologa. Skarżący wniósł również o „ponowne powołanie biegłych” we wznowionym postępowaniu.

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę o wznowienie postępowania uznając, że przytoczona w skardze podstawa wznowienia w postaci pozbawienia skarżącego możliwości obrony swych praw w rzeczywistości nie istnieje. Nieważność postępowania nie miała miejsca, skoro skarżący od 2009 r. aktywnie uczestniczył w postępowaniu, w którym zastępowali go kolejno ustanawiani pełnomocnicy z urzędu, w toku postępowania apelacyjnego interesy skarżącego reprezentował pełnomocnik z urzędu, który był także obecny na rozprawie w dniu 21 lutego 2013 r. Przewidziane w art. 547 § 1 k.p.c. wysłuchanie osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, w obecności biegłego psychologa oraz ewentualnie także biegłego lekarza psychiatry lub neurologa, jest obligatoryjne tylko w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, zatem obecność skarżącego na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym nie była konieczna. Nienależyte wykonywanie obowiązków procesowych przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu nie stanowi zaś przewidzianej w art. 401 pkt 2 k.p.c. podstawy wznowienia, polegającej na pozbawieniu strony możliwości działania; nieudolna obrona interesów reprezentowanego lub mało aktywne prowadzenie sprawy przez pełnomocnika procesowego nie skutkuje nieważnością postępowania.

Skarżący zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem, wnosząc o jego uchylenie i zarzucając naruszenie art. 410 § 1 zdanie drugie k.p.c. poprzez

odrzućcie skargi na posiedzeniu niejawnym, podczas gdy mogła zostać rozpoznana z udziałem stron, art. 410 § 2 k.p.c. z uwagi na rozpoznanie wstępne skargi w oparciu o okoliczności w pełni nieuprawdopodobnione, a ponadto art. 399 § 1 k.p.c. przez rozważanie jako podstawy skargi o wznowienie postępowania jedynie przesłanek z art. 401 § 2 k.p.c., podczas gdy należało wziąć pod uwagę także inne ustawowe podstawy, w tym z art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Warunkiem merytorycznego rozpoznania skargi o wznowienie postępowania jest spełnienie wymagań określonych w art. 410 § 1 k.p.c. Stwierdzenie braku choćby jednego z nich skutkuje odrzuceniem skargi (zob. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, niepubl.; z dnia 16 stycznia 2014 r., CZ 105/13, niepubl.; z dnia 6 listopada 2009 r., I CO 17/09, niepubl.; z dnia 17 września 2003 r., II CO 10/03, niepubl.). Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 410 § 1 zdanie drugie k.p.c., postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Użycie przez ustawodawcę sformułowania „może” wskazuje na fakultatywny charakter działania sądu w tym zakresie. Dopiero w braku podstaw do odrzucenia skargi o wznowienie postępowania zostaje wyznaczona rozprawa. Skoro Sąd Apelacyjny odrzucił skargę uczestnika, to nie ciążył na nim obowiązek wyznaczenia rozprawy.

Zgodnie z art. 410 § 2 k.p.c., na żądanie sądu skarżący uprawdopodobni okoliczności stwierdzające zachowanie terminu lub dopuszczalność wznowienia. Sąd nie ma obowiązku wzywania skarżącego do uprawdopodobnienia dopuszczalności skargi, jeśli zgromadzony w sprawie materiał pozwala na stwierdzenie braku podstaw do wznowienia tego postępowania (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2013 r., I CZ 3/13, niepubl., postanowienie SN z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt IV CZ 179/12 niepubl.). Taka właśnie sytuacja zachodzi w niniejszym postępowaniu. Okoliczności sprawy wyraźnie wskazywały na to, że podnoszone jako podstawa skargi o wznowienie pozbawienie uczestnika możliwości działania w rzeczywistości nie miało miejsca, skoro był reprezentowany i mógł działać poprzez profesjonalnego pełnomocnika, a jego udział nie był niezbędny w postępowaniu apelacyjnym (por. w tym zakresie

m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014 r., IV CZ 112/13, niepubl., uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2013 r., III CZP 78/13, Biuletyn SN 2013, nr 12, s. 14, postanowienie z dnia 26 marca 2003 r., II CZ 26/03, OSNC 2004, nr 6, poz. 95, Biuletyn SN 2003, nr 10, s. 9, oraz z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 470/09, OSNC Zbiór Dodatkowy nr D/2010, poz. 114, Biuletyn SN 2010, nr 5, s. 15).

Sąd Apelacyjny pominął, że skarżący - sporządzający skargę samodzielnie - wniósł o „ponowne powołanie biegłego” we wznowionym postępowaniu, czyli wprowadził nieprecyzyjnie, ale oparł skargę również na podstawie uregulowanej w art. 403 § 2 k.p.c. Pomimo jednak trafności podniesionego w tym zakresie w zażaleniu zarzutu nie może być ono uwzględnione, ponieważ uchybienie to nie miało wpływu na rozstrzygnięcie. Wskazany w zażaleniu środek dowodowy mógł zostać objęty stosownym wnioskiem - niezależnie od jego zasadności - już w postępowaniu, którego dotyczy skarga o wznowienie, tym samym nie stanowi on nowości, dlatego też podstawa wznowienia określona w tym przepisie nie została wykazana.

Trafnie zatem uznał Sąd Apelacyjny, że, pomimo powołania stosownych przepisów, skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.